
Fra: Trine Jørgensen <trinejo@gmail.com>
Sendt: 1. oktober 2021 10:25
Til: Abdi Sadat
Emne: Re: Høringsuttalelse Storberget-utvalgets rapport "Du er henta!" FRIST 30.SEPT

DU ER HENTA

Det er mye som mangler i fremstillingen og fortellingen om private barnehager. Private barnehager fantes lenge før barnehageforliket, bare ikke i like stor størrelsesgrad. Vi er mange som startet barnehage på åtti og nitti-tallet, fordi det da ikke fantes barnehageplass for ungene våre. Vi startet kanskje ideelt, men med barnehageforliket snek det seg inn en forståelse om at bittesmå barnehager måtte bli profesjonelle og få flere avdelinger. Det ville innebære mer variert jobb for de ansatte, flere å spille på og et større miljø, slik at barnehagen kunne løfte seg til det nivået kommunene også utvidet sine barnehager til å bli; større enheter. Derfor bygget vi et nytt hus med glassgang inn til den gamle barnehagen (forpakterbolig) i 2007, og videre ett hus til i 2014. Vi ble en tre avdelings barnehage, som barnehager minst burde være. De kommunale barnehagene var heller ikke lenger en avdelings-, og nå lå det en framtidsoptimisme i dette nye, selv om bygging av to nye husene innebar store låneopptak og større risiko enn vi ellers ville turt å satse på; om det ikke var for denne forventningen om forutsigbarhet for alle barnehagene som ble gitt i signaler, og var på plass i rammevilkårene.

Gjennom barnehageforliket og endringen i størrelse på barnehager skjedde det også et taktskifte med tanke på innhold; substansen forandret seg med krav til profesjonalitet i alle ledd, både ved at langt flere barnehager knyttet seg til interesseforeninger (Som PBL), det kom tarifferhandlinger med partene, der krav til lønn og pensjon flyttet de private tett opp til kommunale betingelser.

Dette kan avleses bedre gjennom årlige og nylige rapportering til Utdanningsdirektoratet; basil, mer enn gamle undersøkelser som ikke er representative (viser til at det henvises til undersøkelser og forskning, som er foreldet). Men, nå rykket private barnehager forbi også i feltet kurs og fagorientering som gikk utenpå de kommunale barnehagene, og gjennom årene

dro de private og de kommunale barnehagene hverandre mot økt profesjonalisering. Vår påstand er at barnehagefeltet i dag er minst like profesjonelt styrt som barneskoler her i landet. Det kunne aldri skjedd uten de private barnehagene.

Men, det var ikke bare eksisterende private barnehager som bygget i disse årene.

Det kom nye aktører på banen som ellers ikke var barnehagedrivere, de var mer investorer som så at det lå et mulighetsområde; om de bygget, ville man få momskompensasjon, og videre kunne en selge aksjene i disse selskapene som hadde investert i barnehagebygg.

Det ble aldri stilt begrensninger for salg av aksjer på nyoppførte barnehagebygg. Noen få aktører fikk til og med gratis tomt fra kommunen.

Disse fortjenestene har rammet omdømmet til de private barnehagene.

Barnehageforliket åpnet også muligheten til å eie flere/mange barnehager der enkelte eiere gikk inn og tok administrasjonslønn i alle enhetene, noe som førte til at disse eierne tjente uforholdsmessig høye lønninger på disse tjue, tretti, eller førti barnehagene de eide.

Men, de største aktørene som gikk inn i feltet ble kjeder, og det bør være mulig isolert sett å analysere om det skjer uforholdsmessige utbytter eller gevinster her, der en kan sørge for mer treffsikre tiltak enn å ramme hele bransjen. For eiere av enkeltstående private barnehager kjenner oss ikke igjen i hvor en kan hente disse gevinstene eller utbyttene, tvert i mot sliter mange med underskudd, eller for lave overskudd sett opp mot at avdrag på lån skal betjenes.

Vi har selv måttet strekke lånene vi har utover på en lengre låneperiode fordi avdragene var for tøffe for driften. Vi kjenner oss ikke igjen i det som måtte betegnes som en uthuling av velferdstjenestene, eller uforholdsmessig profitt og vi mener at det er en så skjev framstilling av virkeligheten når generaliseringen av private barnehager fører til ytterligere innstramming av driftsbetingelser som først og fremst vil ramme små barnehager uten at det en gang fanges opp at vi er små, eller at vi går med i dragsuget. For ved definisjonen av små barnehager har vi som tre avdelings- barnehage tidligere blitt avskåret fra støtte som er ment spesielt til de minste fordi vi ikke er små nok. Vi er åpenbart ikke små nok i kategoriseringen av "små" selv om vi bare er en; Små er de ideelle eller en

avdelings- de som nesten ikke finnes lenger. Som tre avdelings har vi for høye inntekter, selv om lånet er høyt og likviditeten stram; og selv om vi er bittesmå målt mot de store kjedene. Her er det nødvendig å peke på forskjelligheten og nyansene fordi tendensen til at de aller minste; en avdelings- og de ideelle er de eneste som visstnok drives "uten profitt" og som ikke rammes av kritikken om at private barnehager uthuler velferdstjenester. Virkelighetsbeskrivelsen for de ideelle er også forskjelligartet, men felles for dem er at de ikke kan gå med overskudd - og at de ikke er skattepliktige. Det innebærer samtidig at de ikke kan ha lån; siden lån er avhengig av overskudd. Ideelle barnehager er som regel avhengig av en eier som har midler til å finansiere/eie bygninger og også deler av driften. For eksempel subsidie av husleie eller annen drift, betjening av lån og andre friske midler. Dette innebærer at de ideelle ofte har en fordel som ikke ideelle har. De slipper finansierings elementet. De behøver ikke gå med overskudd. Vår type barnehage er bygget under andre forutsetninger, på privat grunn, indirekte skutt inn som subsidie, men der barnehagen har tatt opp store lån i nye bygninger. Vår barnehage er bygget ut fra en forpakterbolig på gården der vi bor, på samme måte som mange andre private barnehager på gårder omkring i landet. Disse barnehagene bidrar også til å revitalisere gårdsbruk, og er ofte en del av "mange bekker små", der driveren har sin jobb i virksomheten. Nyansene i de små private barnehagene mangler i Storbergetutvalgets forslag; de er små, men må gå med overskudd for å kunne betjene avdragene som ikke reflekteres i driftsregnskapet; men i balansens gjeldsposter.

OPPSUMMERING HØRING: Storbergetutvalget forslag om at kommunene skal få større innflytelse fører til at 1) Private enkeltstående barnehager kommer ikke til å overleve dersom det strammes inn ytterligere i driftstilskudd og kapitaltilskudd. 2) En rekke kommuner kommer til å velge bort private barnehager - gjøre betingelsene verre; kommuner med politisk flertall som har vedtatt at privat drift ikke stemmer overens med politisk ideologi vil presse på for å sjalte de private plassene ut. Dette vil være mer styrende enn en objektiv vurdering i hva som vil tjene kommunen best både budsjettmessig og samlet fra et samfunnsøkonomisk perspektiv. Det er nok å vise til eksempler som at de private kantinen (antall 8) i de videregående skolene i Vestfold og Telemark fylke skal sies opp; selv om det ikke vil lønne seg, og selv om det ikke er garantert at de ansatte får nye jobber. Årsaken er at posisjonen har inngått en overordnet avtale om at slike tjenester skal være fylkeskommunale.

Mange private barnehager sliter i dag med å holde hodet over vannet, barnehager som aldri har blitt tappet for store utbytter. Mange eiere av private barnehager har sin egen jobb i barnehagen.

Storberget Utvalgets forslag vil innebære en kommunal detaljstyring av private barnehager som vil undergrave barnehageforliket, reversere den tilliten private fikk til å drifte halvparten av landets barnehager. I utvalgets forslag ligger føringer for at kommunestyrene til en hver tid kan begrense behovet for private barnehageplasser til det den enkelte kommune endrer det til. Dette vil føre til stor usikkerhet for eiere og drivere av private barnehager.

Det stilles krav til bemanning, lønn og pensjon i dag. Private barnehager drives med kvalitet og fornøyde foreldre. Det er i dag full barnehagedekning - i tillegg ligger det en forventning om fortløpende opptak gjennom året for ettåringer; Dette vil igjen øke behovet for nye barnehageplasser. Aldri har det forholdsmessig vært så rimelige barnehageplasser som nå, med gratis kjernetid og subsidierte plasser med lave satser, særlig for de yngste og med foreldre som tjener minst. Private barnehager utgjør halvparten av tilbudet. Dersom private barnehager faller av vil hele barnehagefeltet forrykkes. Et helt felt som i dag leverer gode tjenester bør ikke utsettes for store omveltninger. Det er for lite tatt hensyn til nyansene i feltet, og forskjelligheten barnehagene.

En mulig tilnærming for å angripe de virkelige mulighetsområdene til å hente ut penger av feltet kan være:

- Tidfeste/begrense muligheten til å selge bygninger etter at de er bygget -
- Tidfeste/begrense salg av aksjer i selskaper som eier bygninger som er bygget. -
- Sette tak på store utbytter av barnehagedrift. - Sette begrensninger på kjede mulighet eller antall eide barnehager. - Sette begrensninger på hvor mange barnehager en eier/leder kan ha lønn i.

Kragerø 30.sept 2020

Trine Jørgensen Dahll

Eier, økonomi, regnskapsansvarlig, lønningsansvarlig og driftsansvarlig

Frydensborg Gård Barnehage AS

vh Trine